

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania A.A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Poznaniu

o rekompensatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w dniu 4 lutego 2026 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Poznaniu z dnia 14 czerwca 2024 r., sygn. akt III AUa 1383/21,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od A.A. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych II Oddział w Poznaniu kwotę 240 zł (dwieście
czterdzieści złotych) wraz z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c.,
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, wyrokiem z 14 czerwca 2024 r., oddalił apelację A.A. od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 3 września 2021 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Poznaniu z 11 sierpnia 2020 r. odmawiającej A.A. prawa do rekompensaty przewidzianej w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach

pomostowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 1696) z uwagi na brak 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

A.A. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zaskarżając wyrok w całości i opierając skargę kasacyjną na podstawach naruszenia prawa materialnego, tj. art. 21 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych na skutek jego błędnego zastosowania przez przyjęcie, że ubezpieczony w spornym okresie nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach; art. 32 pkt 1-5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (jednolity tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 1631) na skutek jego błędnego zastosowania przez przyjęcie, że ubezpieczony w spornym okresie nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach; § 1 ust. 1 – 4 i § 2 ust. 1 – 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43) w związku z wykazem A, działem XIV, stanowiącym załącznik do powyższego rozporządzenia pod pozycją 24 przez przyjęcie, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy; § 2 pkt 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. przez zbyt rygorystyczne rozumienie pojęcia pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze. Ponadto zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 381 w związku z art. 382 k.p.c.

Mając powyższe zarzuty na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, sporządzenia skargi kasacyjnej w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi. W jego ocenie Sąd drugiej instancji dopuścił się tak licznych naruszeń prawa materialnego, zarówno, co do jego wykładni jak i zastosowania, a także procesowego oraz Konstytucji, co doprowadziło do tego, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ocena materiału dowodowego

przez Sąd doprowadziła do sytuacji, w której pracownicy zajmujący się tożsamymi obowiązkami, często w tożsamych miejscach pracy, których sprawę orzekał inny skład sędziowski zostali uznani za pracowników pracujących w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze, odwołującemu tego prawa odmówiono. Taka sytuacja podważa w sposób fundamentalny zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, gdzie niezależność wyroków poszczególnych sądów nie może być utożsamiana z loteryjnością rozstrzygnięcia zależnego od stanięcia przed tym lub innym składem sędziowskim. Do takiej sytuacji doszło na skutek licznych i rażących naruszeń przepisów prawa. Skarżący powtórzył zarzuty wskazane w podstawach skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie

okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050).

O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet

oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej opisanych wymogów. Skarżący nie podaje żadnej argumentacji prawnej pozwalającej na przyjęcie, że zarzucone naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego ma charakter oczywisty a wydany na ich podstawie wyrok jest rażąco wadliwy. Ocena wadliwości wyroku ma w tym przypadku wymiar wyłącznie subiektywnego niezadowolenia z efektu zakończonego postępowania sądowego. Skarga kasacyjna nie jest środkiem prawnym przenoszącym sprawę do „trzeciej instancji”. Ma charakter publiczny. Strzeżenie interesu publicznego przy rozpoznawaniu skarg kasacyjnych polega nie na korygowaniu przez Sąd Najwyższy każdego wadliwego orzeczenia, gdyż funkcję tę spełniają inne odpowiednie środki procesowe (zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania), lecz na tworzeniu przez ten Sąd takich warunków jurysdykcyjnych, aby wszystkie inne sprawy, wytoczone i wytaczane przez obywateli i inne podmioty, były przez inne sądy poddane nadzorowi Sądu Najwyższego, trafnie rozstrzygane, aby orzecznictwo było jednolite i oparte na prawidłowej wykładni prawa.

Skarżący zarzuca brak postulowanej wyżej jednolitości, jednakże nie popiera swoje twierdzenia żadnym przykładem wyroku zapadłych w analogicznych sprawach z odmienną konkluzją w postaci przyznania prawa do rekompensaty z ustawy o emeryturach pomostowych. Ponadto, argumenty te nie odnoszą się do oczywistej zasadności skargi, lecz rozbieżności w orzecznictwie sądowym, co stanowi odrębną niepowołaną przez skarżącego przesłankę przedsądu.

Mając na uwadze powyższe, brak wykazania oczywistej zasadności skargi, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

M.G.

[SOP]